

Vysoká škola zdravotnická, o.p.s.

UŠENOSTI PACIENTŮ SE SPÁNKEM V NEMOCNICI (KVALITATIVNÍ STUDIE)

Autorka práce: Petra Kinclová, DiS.

Vedoucí práce: Mgr. Eva Marková, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Hana Tošnarová, Ph.D., RN

Červen 2021

Cíle bakalářské práce

- **Hlavní cíl průzkumu:** Zjistit, jaké faktory ovlivňují spánek hospitalizovaných pacientů nejvíce, a najít způsob, jakým by se dala kvalita spánku hospitalizovaných pacientů zlepšit.
- **Dílčí cíle průzkumu:**
  - **Cíl 1:** Zjistit, jak hospitalizovaní pacienti uspokojují svou potřebu spánku.
  - **Cíl 2:** Zmapovat faktory, které nejvíce ovlivňují spánek nemocných v nemocnici.
  - **Cíl 3:** Najít způsob, jakým by se dala kvalita spánku hospitalizovaných pacientů zlepšit.

Teoretická východiska

- Spánek pacientů v nemocnici je často narušený, k čemuž dochází z mnoha důvodů. Těmito důvody může být například bolest, strach, ale také hluk na oddělení nebo neprofesionální chování sester. (WESSELIUS ET AL., 2018)

Metodika – sběr údajů

- hlavní metoda sběru dat – **polostrukturovaný rozhovor**
- 9 předem připravených otázek:
  - Jak se Vám v nemocnici spí?
  - Popište prosím svůj běžný režim během dne, když jste doma (např. v kolik hodin jdete spát, v kolik hodin se budíte apod.).
  - Popište prosím svůj běžný režim dne, když jste v nemocnici.
  - Míváte běžně nějaké obtíže se spánkem a usínáním? Máte tyto obtíže i v nemocnici?
  - Co obvykle děláte doma, než jdete spát? Můžete tyto činnosti vykonávat během hospitalizace?
  - Ptal se Vás při přijetí do nemocnice někdo na Váš spánek?
  - Co podle Vás nejvíce narušuje Váš spánek při hospitalizaci?
  - Ovlivňuje Vaše onemocnění kvalitu Vašeho spánku?
  - Myslíte si, že by se dal spánek pacientů v nemocnici nějakým způsobem zlepšit?

Zkoumaný soubor

Tabulka 1 Identifikační údaje respondentů

Informanti (označení)	Pohlaví, věk	Zaměstnání	Hlavní diagnóza
Informant 1 (I1)	Muž, 72 let	Starobní důchodce (předtím strojní mechanik)	K62.5 Krvácení z řiti a konečníku
Informant 2 (I2)	Muž, 30 let	Programátor	K50.1 Crohnova choroba
Informant 3 (I3)	Muž, 69 let	Starobní důchodce (předtím sanitář v nemocnici)	K51.9 Ulcerózní kolitida NS
Informant 4 (I4)	Žena, 26 let	Rodičovská dovolená (předtím učitelka v MŠ)	O80 Spontánní porod jediného dítěte
Informant 5 (I5)	Žena, 53 let	Učitelka společenských věd a cizích jazyků na SŠ, Výchovná poradkyně na SŠ	J12.8 Jiná virová pneumonie – bilaterální pneumonie COVID-19

Průběh realizace šetření

- rozhovory s pacienty:
  - únor 2021 na oddělení D II. interní gastro-enterologické kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové
  - proběhly během pracovní doby v soukromí na jejich pokojích (půl hodiny)
  - všichni pacienti s rozhovorem souhlasili a souhlasili také s nahráním rozhovoru aplikací na mobilním telefonu autorky, získané údaje byly anonymizovány
- rozhovory s osobami z blízkého okolí autorky:
  - únor/začátek března 2021 v domovech dotazovaných (půl hodiny)
  - souhlas s rozhovorem i jeho nahráním na mobilní telefon

Metody vyhodnocení získaných dat

- získaná data z polostrukturovaných rozhovorů byla analyzována metodou obsahové analýzy
- obsahová analýza = rozbor obsahu nějakého textu
- cílem obsahové analýzy je roztřídit mnoho slov textu do kategorií → opakovaným pročitáním textu vyhledáme jednotky, které spolu souvisí a ty utřídíme do kategorií

Výsledky

- **3 kategorie a jejich podkategorie**

Tabulka 2 Kategorie a podkategorie získaných dat

Kategorie	Podkategorie
1. Spánek pacientů	a) doma b) v nemocnici
2. Faktory ovlivňující spánek pacientů	a) vnitřní faktory b) vnější faktory
3. Ošetrovatelské intervence vedoucí k zlepšení spánku pacientů	

Výsledky

- **3 kategorie a jejich podkategorie**

Tabulka 3 Kategorie 1A – Spánek pacientů doma (před hospitalizací)

Informant	Spánek před hospitalizací
I1	dříve uspokojivý, nyní časté noční buzení z důvodu nutnosti použití WC
I2	zkrácená doba spánku z důvodu zaměstnání
I3	obtížné usínání i ranní buzení
I4	uspokojivý spánek, žádné obtíže
I5	uspokojivý spánek, žádné obtíže

Výsledky

- **3 kategorie a jejich podkategorie**

Tabulka 4 Kategorie 1B – Spánek pacientů v nemocnici (za hospitalizace)

Informant	Spánek před hospitalizací
I1	méně časté buzení, spánek subjektivně kvalitnější
I2	zkrácená doba spánku, jelikož je na to zvyklý
I3	zlepšené usínání z důvodu užívání hypnotik
I4	častější buzení z důvodu kojení a probouzení dcery, zkrácená doba spánku
I5	častější buzení, lehké spaní (snadno probuditelná)

Výsledky

- **3 kategorie a jejich podkategorie**

Tabulka 5 Kategorie 2A – Vnitřní faktory ovlivňující spánek pacientů

Informant	Vnitřní faktory ovlivňující spánek pacientů
I1	bolest, vlastní onemocnění (průjemovitá stolice), strach
I2	žádné nejsou
I3	vlastní spánkové obtíže – lehké spaní
I4	bolest, obavy o dceru
I5	strach, vlastní onemocnění (obtíže s dýcháním)

Výsledky

- **3 kategorie a jejich podkategorie**

Tabulka 6 Kategorie 2B – Vnější faktory ovlivňující spánek pacientů

Informant	Vnější faktory ovlivňující spánek pacientů
I1	ostatní pacienti, hluk přístrojů
I2	změna prostředí
I3	hluk okolí, hlučný personál
I4	hluk okolí (ostatních pacientů), změna prostředí
I5	hluk přístrojů, přístup personálu

Výsledky

- **3 kategorie a jejich podkategorie**

Tabulka 7 Kategorie 3 – Ošetřovatelské intervence vedoucí k zlepšení spánku pacientů

Informant	Ošetřovatelské intervence vedoucí k zlepšení spánku pacientů
I1	vyvětrání pokoje, zatáhnutí žaluzií, zavření okna, laskavý přístup personálu
I2	neví
I3	zlepšení přístupu personálu – tišší chování
I4	přesvědčena, že spánek pacientů se příliš zlepšit nedá
I5	zlepšení přístupu personálu, lepší rozmístění pacientů po pokojích

Diskuze

- „Je spánek hospitalizovaných pacientů dostatečně uspokojivý?“ → různé, individuální výsledky
- „Jaké faktory nejvíce ovlivňují spánek nemocných v nemocnici?“ → z vnitřních faktorů strach, bolest a obtíže způsobené onemocněním, z vnějších faktorů hluk, změna prostředí a netaktní přístup personálu
- „Jakými intervencemi může ošetrovatelský personál zlepšit kvalitu spánku pacientů?“ → laskavý a empatický přístup personálu, uvážlivější rozmístění pacientů na pokojích a péče o okolí lůžka pacienta

Doporučení pro praxi

- individualizovat péči o pacientův spánek
- přizpůsobit péči o spánek pacienta jeho potřebám
- edukovat sestry ohledně pravidel spánkové hygieny a vést je k jejich aktivnímu používání v praxi

Závěr

- **Cíle byly splněny.**
- Vnímání kvality spánku v nemocnici je subjektivní.
- Faktory ovlivňující spánek pacientů jsou vnitřní, např. strach, bolest a obtíže způsobené vlastním onemocněním, a vnější, např. hluk, změna prostředí a přístup personálu.
- Spánek pacientů lze zlepšit laskavým přístupem personálu a péčí o okolí lůžka pacienta.

Otázky k obhajobě

Vedoucí

Oponent

1. světový den spánku... (poslední pátek před jarní rovnodenností – letos tedy 19. 3. 2021)
2. melatonin = hormon zodpovědný za regulaci spánku; produkce se spouští ve tmě (mezi 3. a 4. hodinou ranní); správná produkce může být podpořena vystavením se světlu ve dne, a naopak absolutní tmě v noci (nošení masky na spaní)

DĚKUJI ZA POZORNOST.